

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMURES
REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ.

Congresul dela Oradea-Mare.

În zilele de 28 și 29 Aug. c. învățătorimea ardeleană s'a adunat la Oradea-Mare în al VI-lea congres ordinar. În afară de chestiunile de ordin administrativ, s'au desbătut acolo și câteva chestiuni și probleme în legătură cu meșsul școlii și al învățământului popular în genere. S'a constatat cu acest prilej, că cea mai mare piedecă ce se pune dezvoltării și intensificării învățământului nostru popular în prezent, este insuficiența salariilor pentru corpul didactic primar. Consecința acestei insuficiențe de salar este, că, învățătorii nu-și pot îndeplini așa cum ar dori sufletul lor, datoria față de școală și popor, ei fiind siliți, să-și caute existența prin alte ocupațiuni, iar munca aceasta le răpește și timpul și energia pentru principala lor ocupațiune. Tot ca o consecință a acestei rele retribuțiuni, este faptul că în anii din urmă numărul elevilor la școlile normale se împuținează, iar absolvenții acestor școli nu se aplică în învățământ, ci își caută alte servicii cari le asiguă existența.

În fața acestei situațiuni dezastruoase — noi ne împlinim o sfântă datorie de a da din acest loc semnalul de alarmă și a cere dela factorii cu răspundere să nu privească acest strigăt de durere ca pornit dela unii oameni molipsiți de curentele vremurilor grele, ci să-l privească ca strigătul de durere al unor muncitori cinstiți, cari iubindu-și mama cu toată ardoarea sufletului lor, vreau să o ferească la vreme, de vijeliile cari i-ar putea tulbura rostul și împlinirea misiunii.

Nici un stat pe lume nu se poate lipsi de munca intensivă a învățătorilor săi și cu atât mai puțin se poate lipsi de acești lucrători România noastră, care se află încă la începutul strălucirii sale și care trebuie să înceapă regenerarea vieții ei, dela cele mai de jos straturi. Noi

ne dăm bine seama de toate greutățile prin care trece Statul nostru, de aceea ne-am sacrificat și până acuma pentru interesele lui superioare. Dar a cere ca acest sacrificiu să meargă până la călcarea demnității noastre de oameni, până la jertfirea idealurilor noastre familiare și sociale, aceasta credem că ar fi o jertfă care nu aduce Statului nici un folos, ci dimpotrivă.

Acestea le-am spus cu sufletul curat și plin de îngrijorare, ca să ne ușurăm de povara ce ne apasă pe inimă și să ne degajăm de răspunderea ce avem.

Redacția revistei „Invățătorul“.

Școala Ardeleană în Muntenia și Moldova.

(Urmare).

Asachi își făcuse studiile la Roma, de unde s'a întors în patrie — ca și teologii ardeleni — om înstruit și patriot desăvârșit. Roma i-a trezit în suflet strămoșeștile virtuți și conștiința de bun român, Roma i-a inspirat cunoscutele-i versuri:

„In astă grădin'a Lumii, unde rostul dulce sună,
Un Român al Daciei vine la străbuni ca să sărute
Terna de pe-a lor morminte și să'nvețe-a lor virtute“

precum și altele încă, excelente pentru timpul său, în care căută trecutul de mărire și reînvierea neamului său.

La 1813 Asachi era profesor la școala domnească — școală grecească — însărcinat să predea matematica și ingineria notarnică în limba română. Cursul său fu urmat de mulți elevi, așa că scoase din răbdări pe profesorii greci, în special pe ilustrul director „înțelepciunea sa Dimitrie Panaiot Gobelias“, care se plângea unui alt grec că domnitorul „n'are ambiție și nu iubește muzele“, pentrucă tolerează pe Asachi în școala cu așa zisele științi moldovenești; iar moldoveanul să fie strămutat la școala lui moldovenească din Socola. În loc să-și puie cadrele¹⁾ și să-și bea cafeaua'n biblioteca elinească, unde nu înțelege nici titlurile cărților, să predea acolo popilor, dacă poate predă cineva în săraca limbă a pământenilor și dacă un inginer practic, ce n'are habar de filozofie, e în stare să creeze termenii abstracții necesari.²⁾ Asachi însă rămase la școala domnească și fără să ia în seamă supărarea Grecilor, continuă să-și facă cursul în „săraca limbă moldovenească“, ba încă, ca să fie mai folositor

¹ G. Asachi a fost un foarte bun desemnator.

² N. N. Iorga Ist. lit. rom. sec. XVIII 319.

neamului său, își întinse activitatea și asupra seminarului de la Socola. Dar deși Asachi eră foarte muncitor, numai cu 100 de ostenele sale nu-i mulțumi pe Moldoveni, cari erau doritori de multă știință și de școli cât mai bune.

În acest timp (pe la 1820) fama școalelor și a profesorilor din Transilvania ajunse în Moldova și deși Lazăr muncise la București destul de discret și fama școalei sale ajunse la Iași, iar boierii moldoveni — dornici de propășire — erau geloși pe frații lor munteni și ar fi dorit să aibă și ei la Iași o școală națională bună. O asemenea școală ar fi putut deveni seminarul lui Veniamin, dar îi lipseă o bună programă de studii, manuale românești și ce-i mai principal — profesori români. Le veni atunci Moldovenilor un gând fericit: să se adreseze în Transilvania pentru profesori. (Acelaș lucru îl făcuse mai înainte boierul Calimachi, care pentru școala lui dela Slobozia — lângă Bârlad — aveă un Ardelean, „dascăl sistematicesc adus inadins din Transilvania, ca să deă în limba patriei învățătură de gramatică, de aritmetică, de teologie și mai în urmă și de o scurtă gheografie“.¹) Ca să îplinească marea dorință a Moldovenilor mitropolitul Veniamin — de acord cu boierul Mihail Sturza, unul dintre episcopii școalelor, au însărcinat pe Asachi să aducă profesori din Transilvania. La 1820 Asachi luă drumul Ardealului, împuternicit să angajeze profesori de latină, filozofie kantiană, matematică, istorie și geografie pe hărți. Ajuns în Cluj, el obținu din partea guvernului învoirea de a angaja profesorii de care aveă nevoie și făcu să se răspândească la toate protopopiile următorul apel: „La Iaș, în Țara Românească, se află lipsă de doi dascăli latinești, adică să fie Români, învățați în limba latinească: plată bună vor aveă pe an o mie de zlați“. („De remarcat, că o asemenea înștiințare nu s'a trimis bisericii unite, pentru că acolo erau „eretici“. N. Iorga“).

Din Transilvania Asachi luă pe următorii profesorii :

1. Dl. Vasile Pop — prieten cu P. Maior — adânc cunosător al limbei latine.
2. Ioan Costia, — pentru retorică și poetică. —
3. Vasile Fabian (fost V. Bob), cred pentru geografie.
4. Ioan Manfi, profesor de latină.

Cu acești profesori seminarul lui Veniamin s'ar fi putut ridică mai presus chiar decât colegiul Sf. Sava, dacă mersul școalei românești n'ar fi fost turburat prea curând de către Eterești (iarna anului 1820-21). În fața zaverii, o parte dintre protectorii școalelor românești fură siliți să fugă; alții fură închiși. Asachi a fugit împreună cu Fabian, pe când Costea, Manfi și cu Pop se reîntoarseră în Transilvania, după o ședere de câteva luni în Moldova, timp prea scurt, ca să fi putut desfășura o activitate culturală mai însemnată.

¹ N. Iorga Ibid pag. 22.

Zavera a turburat adânc mersul școalelor naționale din Principate, dar n'a putut înăbuși spiritul acestor școale; n'a putut stinge flacăra conștiinței românești, care la această dată a izbucnit cu atâta putere și în afară de școală, în mișcarea națională, populară, a Domnului Tudor, prin care Țara s'a curățit de Fanarioți și s'a făcut începutul Statului Român prin reîntoarea domniilor pământene.

Școala de până acum are meritul, că și-a apropiat ideile scriitorilor ardeleni, cărora le-a dat o parte largă răspândire. Pentru ca să le poată răspândi le-a simplificat de oarece, așa cum erau prezentate aceste idei de către autorii lor — în spirit erudit, — ele nu erau accesibile, decât adevăraților intelectuali și deci nu puteau interesa masele la opera de reînnoțire a neamului. Răspândind aceste idei printre Munteni și Moldoveni Lazăr, Asachi și Veniamin au avut în Principate un rol tot atât de mare ca și Micu, Șincai și Maior în Ardeal și lor deopotrivă le datorăm „repedea reabilitare intelectuală a poporului român“.

După 1821 școalele din Principate intră într'o nouă fază de dezvoltare, puterea grecească fiind risipită și școalele lor desființate de către domnitorii Grigor Ghica și Ioniță Sturza; iar cât privește raporturile cu Ardealul putem spune că sunt din ce în ce mai strânse. Pe cărările bătute de Lazăr, Erdeli, Costea Fabian, Manfi Pop, etc., coboară în Principate tot mai mulți Transilvăneni ca învățători sau profesori și odată cu ei sporesc și se întăresc legăturile culturale dintre Principate și Ardeal.

Această înfrățire culturală a fost foarte mult înlesnită și prin tipografia dela Buda, prin care autorii și cetitorii din Principate au avut un contact foarte strâns cu Ardeleni. Această tipografia, cu caractere ilirice (orientale), foia în proprietatea lui Novacovici la Viena, fu cumpărată în 1805 de către guvernul ungar și dăruită universității din Buda pentru tipărirea cărților românești. Pe la tipografia din Buda trecură ca cenșori și revizori de cărți Micu, Șincai, Maior și Teodorovici și ea dădu la lumină multe publicații românești, fiind folosită de Români de pretutindenea. „La Buda se opriră pentru ași cumpăra cărți nouă românești călătorii din Principate, la Buda începură ei dela o vreme a trimite manuscriptele lor care li se întorceau sub forma de publicații elegante și îngrijite. De aici porneau pentru a se răspândi în toate românia calendarile; aici... se redeșteptă ideea unei biblioteci populare românești și a unui ziar pentru națiune“.

La 1811 episcopul Iosif al Argeșului a tipărit aici, prin grija doctorului I. Molnar (I. Pinariu, din Șadu, medic pentru boli de ochi în Cluj) o traducere a Octoihului nou, făcută de călugării dela mănăstirea Neamț. La 1818 apărură la Buda o traducere a Plutarchului nou, dedicată episcopului Gherasim al Romanului. Dela 1816 tipografia din Buda angajă și un agent care să-i desfacă publicațiile, nu atât în Ardeal cât în Principate.

Acesta a fost Zaharia Carcalechi. Carcalechi se mai ocupă și cu răspândirea calendarelor de Buda din care trimitea anual în Moldova 200 de bucăți și după I. Molnar și P. Barth, fu acel care se gândi să înființeze o gazetă pentru toți Români. (Ioan Molnar și cu Paul Iorgovici au început să tipărească o foaie românească la Viena, în 1793, dar a fost curând suprimată, la dorința lui Gheorghe Bánffy, guvernatorul Transilvaniei.¹) Încercarea acesta de a scoate o foaie pentru toți Români a făcut-o și tipograful P. Barth din Sibiu, în 1795, cu speranța că va fi ajutat materialicește de boierii din Prin ipate).

Dezideratele Congresului Învățătoresc ținut la 28. și 29. Aug. la Oradea-Mare.

I. Principiul Statificării învățământului cuprins. În Art. 2 al legii de față, să fie aplicat integral și cu toată rigoarea. Toate inscripțiile, cari denotă încă și astăzi caracterul confesional, să fie înlocuite fără amânare cu noi inscripții, cari să arate caracterul de școală de stat român. Să se excludă controlul oficial al organelor bisericești asupra fostelor școli confesionale. Să se interzică publicarea de concurse de către organele bisericești pentru posturile de învățători la acele școli. Toate atribuțiile fostelor scaune școlare, să treacă în mâna noilor Comitete școlare înființate în conformitate cu Ordinul Ministerial. Învățătorii cari au servit la fostele școli confesionale ortodoxe, și gr. catolice, deveniți de stat, să fie netulburați în locuințele lor, până când se va tranșa chestiunea localurilor de șc ală între stat și biserică. Faptul, că școala funcționează într'un edificiu, care aparține bisericii nu însemnează că acea instituție e bisericească.

II. Dispozițiile legii referitoare la obligativitate, Recensământ, Inscrierea copiilor la școală, cuprinse la Cap. II. să se aplice numai treptat.

La art. 56. Se arată în termeni generali felul cum va fi alcătuită programa analitică. Pentru ca aceasta programă să fie în spiritul acestor dispoziții ale legii, credem de absolut necesar, să se alcătuiască o comisiune care să elaboreze aceasta programă Membrii acestei comisiuni, având o pregătire pedagogică teoretică și practică să fie aleși din toate regiunile țării.

Cu privire la art. 115, învățătorimea ardeleană, care n'a cunoscut sistemul examenelor, dar al cărui rost îl știe aprecia, cere ca aceste examene de definitivat, și înaintare, să se pună în aplicare odată cu intrarea în vigoarea acestei legi și să nu se facă fel de fel de piedeci și dificultăți învățătorilor la înaintarea în leafă și gradație, pentru că nu au dat examenele ce se prevăd în prezenta lege. examene cari erau în vigoare și până

¹ I. Lupaș: Ist. bis. a Rom. ord. p. 128.

acum în vechiul regat. Invățătorii ardeleni au făcut 8 ani de studiu și deci acest plus se poate considera cel puțin ca un examen. Până la aceasta lege am trăit un alt regim de legi școlare. Acestea sunt acum abrogate și de acum încolo se vor supune acestei legi unitare pentru România întregită, dar înțelege ca ea să nu se aplice decât odată cu promulgarea.

Cu privire la salarizare Congresul își ține de datoria sa să atragă atenția factorilor răspunzători, că nesatisfăcându-se urgent revendicările juste ale Corpului didactic primar, cultura noastră este în mare primejdie, deoarece învățământul se desorganizează cu pași grăbiți. Invățătorimea ardeleană ca un element de ordine nu acceptă metoda luptei prin grevă, dar în aceeași vreme își îndeplinește o datorie națională de a semna la vreme dezastrului școlii. În aceasta îngrijorare nu uită să atragă atențiunea și a parlamentarilor-învățători, pe cari îi invită să-și facă datoria.

Congresul cere cu insistență aducerea în cea mai apropiată sesiune a Parlamentului, noua lege a Pensiilor, care să ușureze situația pensionarilor statului. Ca deziderate speciale, se primesc toate punctele votate în Congresul general ținut în vara anului 1923 la Arad.¹⁾

Aceste sunt rezultatele desbaterilor de două zile ale Congresului învățătorilor ardeleni și sperăm că cei în drept nu vor întârziă să satisfacă aceste cereri, cari rămânând în cadrul obiectivității, sunt stigătele sincere ale unor oameni îngrijați.

Banca Invățătorilor S. A. Cluj.

Concurs.

Consiliul de administrație al Băncii Invățătorilor S. A. Cluj publică concurs cu termenul de 25 Noembrie 1924 pentru ocuparea unui post de

Funcționar

la Sucursala Băncii Invățătorilor din Sărmașul-Mare Jud. Cojocna.

Cei interesați vor înainta cererile scrise cu mâna proprie, însoțite de actele doveditoare a studiilor ce au, precum și a serviciilor îndeplinite până acum, notând suma salariului ce pretind.

Pot concura și învățători pensionați, cari se pricep la lucrările de bancă, sunt sănătoși și au scrisoare frumoasă.

Cel ales după un an de serviciu mulțumitor în urma propunerii Dirigintului Sucursalei și a Directorului general va fi definitizat și va avea drept la fondul de pensie.

Consiliul de Administrație

1) Au fost publicate în No. 15—16. al revistei „Invățătorul” an. IV.

Învățământul primar în Rusia.

Isprăvile făcute de agenții bolșevici și la noi în România (focul dela Pirotehnie, atentate contra trenurilor, apoi omoruri nenumărate — până acum în Basarabia 130 de jandarmi, fii de țărani, și mulți alți funcționari români) au silit guvernul să iee măsuri tot mai aspre pntu împedecarea propogandei bolșevice. Lupta contra acestei boale ciuimoase, care biruind ar omori culturii milenare și ar cobori omenimea la o treaptă animalică, e cu atât mai grea, cu cât și în țara noastră, pe lângă bolșevici (comuniști) declarați avem mulți — de regulă străini de neam și de legea creștinească — cari sub masca democrației nu numai că nu găsec cuvinte de condamnare pentru ceice săvârșesc crimele și de compătımire pentru jertfele lor, dar când criminalii sunt prinși și înfundați în temniță, pornesc, prin presa pseudodemoniacă¹) campanii cu săptămânile contra autorităților, cari își fac datoria.

În descompunerea morală, care se manifestă atât de duros după războiu, armata cea mare a învățătorilor români nu poate lipsi dela datorie luminând poporul, de câteori reclamă trebuința, asupra primejdiei nimicitoare, care ne amenință din partea bolșevicilor. Datoria aceasta ni se impune cu atât mai vartos, cu cât vedem de șase ani încoace, că nici o breaslă nu e împărtășită în Rusia bolșevică de atâta disconsiderare ca cea învățătorescă. Adevărat, că conducătorii Rusiei varsă aur cu nemiluita, ca să producă prin presa, care le stă la dispoziție și la noi, impresia, că în Rusia e un adevărat raiu și cultural. Numai cât adevărul nu poate fi ascuns și acesta se vede chiar din rapoartele lor oficiale citite în congresele bolșevice din Moscva.

În cele următoare dăm un extras din raportul făcut de d-na Crupscaia la al treispezecelea congres bolșevic în privința stării învățământului primar la sate.

Starea materială a învățătorilor, spune d-na Crupscaia, e îngrozitoare. În Novembre al anului trecut au primit o leafă de patru ruble-marfă,²) care li s'a urcat acum la 10—12 ruble. Prin sistemul cel nou numit „sistemul de forfecare“ (restringere), prețurile mijloacelor indispenabile pentru traiu au crescut astfel, încât pentru suma aceasta se poate procură cu mult mai puțin decât anul trecut. Afară de aceea învățătorii își capătă leafa foarte neregulat, uneori cu întârzieri de două trei luni, uneori de loc. Diferitele comisiuni instituite pretutndeni ca să cerceteze situația învățătorilor, raportează că de învățător de fapt nu se îngrijește nimeni. El trebuie să-și vadă singur de întreținerea lui. „Noi cerem“, zice raportoara, „dela învățător foarte multe: să facă propagandă antireligioasă, cu sistem marxist de educație etc., dar nu năzuim să-i asigurăm existența...“

Adevărat, că organele guvernului au încheiat cu țărani

¹ „Adevărul“, „Dimineața“, „Lupta“, „Aurora“ în București, „Opinia“ în Iași și câteva gazete ungurești, toate scrise mai ales de necreștini.

² Valoarea rublelor socotită după marfa ce o poți cumpără.

contracte oficiale, în cari aceștia se obligă a da învățătorilor alimente, dar învoielile acestea nu s'au respectat nicări. Contractele oficiale au fost înlocuite cu contracte particulare, prin cari învățătorii sunt obligați să meargă din casă în casă, ca păstori, pentru a căpăta o hrană mizerabilă.¹⁾ De multe ori, învățătorii sunt lipsiți și de locuință și trebuie să doarmă alternativ pe la țărani. Ca să nu moară de foame, fac pe cîntărețul la parastase pentru morți, sau cos acasă bocanci, fac opinci sau lucrează, cu vara, cu ziua la țărani bogăți. În unele sate, țărani urăsc pe învățători și-i batjocoresc, așa că viața acestora devine și mai insuportabilă. Uneori edificiul școlii e închiriat de țărani, așa că elevii trebuie să fie instruiți în locuințele sărăcicioase ale învățătorilor. D-na Crupscaia aduce un exemplu: o învățătoare din gubernia Pensa eră slită să instrueze copiii în locuința ei sărăcicioasă, care abia eră încălzită. Ea însași ședea, îmbrăcată în zdrențe, pe cuptor,²⁾ iar copiii pe podeala murdară, pe care scriau litere și cifre cu cretă, căci alte rechizite de învățămînt lipsiau cu totul. „N'are nici un scop, zice d-na Crupscaia, să ne provocăm la cele câteva școli de proletari bine înzestrate, căci acestea ne arată numai cum trebuie aranjat învățămîntul, pe cînd descrierea mea Vă arată cum este el într' adevăr la noi.“

Țărani bogăți dispun de mijloace, ca să poată da copiilor lor oarecare instrucție, dar copiii celor săraci nu cercetează școala mai de loc. Ei n'au nici haine, nici încălțăminte și sunt grozav de rău nutriți. Sunt sate, în care fetele nu au mai umblat la școală de cînd a izbucnit revoluția. Se vorbește foarte mult de combaterea analfabetismului, de fapt însă el crește zilnic, tinerimea de azi c escînd fără școală. Țărani se miră de școală în care abia se învață literile. Dar ce putem cere dela un învățător, care e aproape mort de foame și îmbrăcat în zdrențe? Dacă mai adaogem, că e o mare lipsă de cărți școlare, fiindcă tipografia statului tipărește numai cărți, cari din cauza prețului uriaș sunt inaccesibile pentru țărani, — că sovietele locale³⁾ se preocupă numai de încassarea birurilor școlare, fără să dea ceva în schimbul lor, — că țărani citesc cu mult mai puține gazete ca înainte de revoluție și că s'au întîmplat cazul, ca în gubernia Saratov, unde președintele sovietului local a întrebuițat cărțile de școală ca combustibil, iar ceilalți membri și-au făcut din gazetă foițe de țigări, — primejdia care amenință Rusia e clară. Terminîndu-și raportul, d-na Crupscaia face apel către congres să iee măsuri grabnice, ca să ajute țărănimea, care formează partea principală a populației rusești, să iasă din starea aceasta lipsită de cultură.

Iată icoana adevărată a stării învățămîntului primar din Rusia anului 1924!

Victor Lasăr

¹ Cam așa eră odinioară și la Sașii noștri din Transilvania.

² În casele țărănești din Rusia sunt cuptoare mari de pămînt, pe cari doarme familia întregă.

³ Consiliile comunale.

IOAN MAIORESCU.

Ca să ne putem face o icoană fidelă despre Ion Maiorescu, voi căuta să vă arăt cine a fost, cum a ajuns el cu un nume mondial și ce a făcut el pentru neamul său ?

a) S'a născut la 1811 în Bucerdea-grănoasă, lângă Blaj. Pe tatăl său îl chemă Ioan Trifu, care eră plugar. După mamă se intrudeă cu P. Maior, marele literat al vremilor de pe atunci. Clasele primare le-a făcut în sat; iar cele secundare la Blaj, unde, după dorința părinților săi, eră să se preoțească; dar sufletul său mare, deprins să cugete liber i-a spus, că el nu e pentru preoție, nici preoție pentru el. Totuși, spre a nu cauză cheltueli mari părinților săi, face primul an de teologie la Blaj, 1829-30); de aci trece la Universitatea din Cluj înscriindu-se în anul I. la *Filozofie*. Aci nu stete decât o lună și plecă la Oradea-Mare, unde Episcopul Samuil Vulcan, o rudă a sa după mamă, văzându-i inteligența scilpitoarea, îl trimite la Pesta, suportându-i el toate cheltuelile. Aci sfârși teologia și întorcându-se la Blaj. Episcopul Lemenyi îl trimite la Viena spre a luă doctoratul în Teologie. Aci pe lângă cursul de Filozofie, de care s'a achitat cu splendid succes prin câteva riguroase, a urmat cu pasiune Istoria și Filologia, care îl interesau mai mult decât teologia.

Încă de student îl interesă studiile istorice și filologice; deci se pune pe lucru și face un lung studiu asupra limbei românești, pe care însă nu l-a publicat până la 1848, în revista „Foaia” No. 14. În revista „Biblioteca Românească” a publicat un studiu amănunțit asupra „Istoriei Românilor, orientându-se după cei mai buni istorici latini ca: Tacitus, T. Suetonius, Flavius etc.

În prefața lucrării sale el încheie: „Lumina îmi este adevărul, îndemnul, amorul; iar scopul, fericirea poporului român”.

Abia începută lucrarea sa asupra „Istoriei Românilor”, autoritățile Ungare îi suprimă apariția și își pun ochii și pe tânărul istorician. Acum vine pentru el momentul suprem: Rupe cu preoția și trece la București. Aci, în baza studiilor superioare făcute la Pesta și Viena, solicită un post de profesor, dela Eforia școalelor. După oarecari dificultăți obține postul de învățător în satul Cerneți, în jud. Mehedinți, el care ar fi putut ilustra orice universitate. La timpul hotărât, omul nostru se prezintă la datorie. Găsește școala într'un hal de ruină de nedescris; iar elevii copii de 13-14 ani nu știu nici „Tatăl nostru”. El nu se descurajează. Stărue și i se repară școala, adună elevii și începe munca.

În primul an a făcut un progres așa de uimitor încât, pe baza rapoartelor făcute de inspectori, Eforia îl numește cu 1. Sept. 1837 ca profesor-director la liceul din Craiova, încredințându-l și cu serviciul de inspector peste toate școalele din județ. Liceul din Craiova îl găsește numai cu 4 clase, pe lângă cari

erau atașate alte 4 clase primare. În cl. IV. de liceu avea 2 bănci cu 8 elevi, după cum spune d. St. Rusănescu, un fost elev al său.

Omul nostru se pune pe muncă și după o activitate de 11 ani, ridică acest liceu la 7 clase și la plecare lasă 448 elevi și prima bibliotecă a liceului.

Munca și priceperea lui i-au atras multe simpatii, în orașul milionarilor, dar i-a făcut și mulți dușmani.

Amicul și camaradul său dela Cluj și Pesta, Gh. Barițiu se stabilise la Brașov și edită „Foaia pentru minte, inimă și literatură“.

Ion Trifu, care cercetând cronologia lui Petru Maior, află că se intrudea după mamă cu el, își schimbă numele „Trifu“ în Maiorescu și ca să-i facă cunoscut amicului său Barițiu aceasta, pe lângă o scrisoare detaliată îi trimite pentru revista sa un articol din Craiova, în care se rostiă cu asprime asupra societății din țară, mai ales sub raportul culturii și al obiceiurilor rele aduse de fiii boierilor de prin Franța. El zice: „Aci vezi un materialism cras, o judecată stricată și un lux dărăpănător, o ușorătate, o nestatornicie, o procopseală supeficială“ toate provenită din materialismul și beletristica franțuzească. Avem cărți destule, gazete numeroase, încât ai crede că România a făcut un progres vrednic de admirat. În realitate nu e așa! „România e ca o mască fără creeri“. „Cei de dincolo (din Ardeal) să nu se lase deci amăgiți. Dacă aci avem poeți, și unii de talent, cari tot piaptănă limba românească până ce o strică de tot prin străinismele ce introduc; apoi tot așa fac și cu poporul, pe care se silesc să-l subție. Să-l îmbrace după civilizația nouă a Europei și atâtea petece străine pun pe el, încât, judecându-l după port, își pierde origina. Oamenii, cari ar putea face vre-o îndreptare sunt fără curaj. O nădejde ar fi în școli, dar n'avem profesori învățați, sau cel puțin cari să-și facă datoria din patriotism. Eforia e bună și di ectorul ei e om silitor“.

Contra acestui articol, profesorii din București se plâng la Eforia școalelor și cer pedepsirea colegului lor calomniator. Eforia îi trimite un ordin, care-l invită a da în primire inspectoratul școalelor din Dolj și dir. liceului și a se prezenta la București, ca să răspundă de oarecari urmări nepotrivite cu caracterul slujbei sale de inspector școlar.

Atâta patimă stârnise articolul său la Eforia școalelor din București, încât chiar înainte de a primi ordinul de predare, i se cereă retroactarea celor scrise; ceea ce Maiorescu o și făcu, desvinovățindu-se complet. Dar invidia îl urmăreă și la București a fost arestat, suspendat din serviciu; iar procesul său pentru calomnie se tot amână. Durerea-i eră cu atât mai mare cu cât dela Craiova îi veniau vești că soția sa fostă Dra Popazu din Brașov, cu care eră căsătorit abia de un an, își așteaptă ceasul fericit al nașterii și că aproape de un an n'a primit nici

un ban. Mizeria îi stă în pragul ușii și nici unul din stimătorii lui nu-i întind vre-o mână de ajutor. În Ardeal iar nu se putea întoarce fiind prigonit de autorități, din pricina articolelor sale asupra Istoriei Românilor.

În fine după stăruința lui P. Poenaru, un membru din Eforie, Maiorescu e judecat, și ca preț al achitării și reinstalării în slujba avută, e pus să declare în scris, că nu a intenționat să ofenzeze pe nimeni, și că asupra „Literaturii franțuzești“, care e atât de utilă în școlile naționale, el nu are decât admirațiune. E mai mult vina jefarului, în articolul înpricinat, decât a sa.

Această întâmplare nenorocită l-a învățat minte. Intors la Craiova, unde pe lângă soția sa iubită îl aștepta fica sa Emilia, de curând născută, omul nostru se pune cu râvnă pe lucru, recâștigându-și simpatia și încrederea pierdută. Ajunsesse a fi cel mai iubit și de valoare craiovean, fiind intim prieten al domnitorului Gheorghe Bibescu, care-i aprecia mult inteligența și patriotismul și care i-a oferit și demnitatea de prefect al județului; dar de teama politiceii a ezitat să-o primească.

Evenimentele din 1848 se potriveau așa de bine cu sufletul său mare și luminat și deși prinsese frică de politică, mai ales că era sărac, acum cu 2 copii, căci se născuse și Titu și nici cetățenia română n'o avea, deci expus la grele încercări, totuși la stăruința amicului său Cristian Tell prefectul jud. Romanați intră amândoi în hora evenimentelor Neamului Românesc. Și aci Maiorescu s'a dovedit a fi un om superior. A primit multe misiuni politice și toate și le-a implinit cu sfințenie, până la abnegațiunea ființei sale, periclitând de multe ori chiar existența familiei sale, — nevasta și 2 copii. —

Revoluția isbugnită în Franța pentru: „dreptate, egalitate și fraternitate“ a cuprins repede teritorul locuit de Români, cu atât mai mult, cu cât întregul neam românesc era subjugat. Pe când cea din Moldova era înăbușită chiar dela început, iar cărmuitoarii ei arestați sau expulzați, cea din Muntenia fu dusă la bun sfârșit și micul principat își poate trăi timp de 3 luni viața de „Republică“, condusă de un guvern provizoriu, după alungarea lui Vodă Bibescu pe lângă care Maiorescu primise la Craiova misiunea dela guvernul provizoriu de al ruga să se alieze cu revoluționarii, conducându-i la isbândă și împărțind soarta cu ei.

N'a isbutit în prima sa misiune ce o avea, căci până să ajungă el la București, Vodă Bibescu părăsise țara.

A doua misiune ce o avea dela guvernul provizoriu, în aceste zile mari, era de a sondă pe comandantul trupelor A. Ungare din Ardeal, cu reședința în Sibiu, care ar fi atitudinea oștiri A. Ung. în caz că Ruși și Turcii încearcă a destăința Republica Română și dacă ar putea conta pe ajutorul lor?

Acesta, ca și contele Vay, custodele Coroanei Ungare, cu care se întâlnise la Șercaia și care avea ordine dela guvernul

ungar de a aranja toate chestiunile civile și militare din Ardeal nu a putut să-i dea vr'un răspuns categoric oficial, fără învoirea prealabilă și directă a guvernului său. Deci după o ședere de 2 luni, când la Sibiu, când la Brașov, Maiorescu primește ordinul de a pleca direct la Viena și Frankfurt spre a trată cu Cabinetul A Ungar și German ajutor și protecție pentru mica Republică Română.

Cu această ocazie e bine să știm câtă fineță și prezență de spirit caracteriză pe acest bărbat ilustru. Se află la Sibiu în audiență la prefectul orașului, un sas. Acestia în cărdășie cu Ungurii-Săcui prigoneau și batjocoreau rău pe Români. Cum prefectul îl cunoștea bine pe Maiorescu, îi zice:

— Nu știu de ce put așa rău Româniii ăștia a cojoc?

— „Exelență, îi răspunde Maiorescu, cojoacele lor sunt făcute de meșteșugarii sași, cari întrebuițând material rău — puturos, înput și pe bietul Român“. Deci nu e vina lui: Aci deși îl intitulează pe prefect „Exelență“ îi dă o lecție de polițea dela egal la egal.

Din Brașov pleacă spre Viena și Frankfurt prin Sibiu având a se întâlni aci cu amicul său T, Laurian, tot un trimis al guvernului din București. Greu bolnav, având 24 lipitori pe corp, nu-și cruță viața, aleargă după interesele neamului. Ajunge în Sibiu tocmai în momentul când Ungurii arestau pe Laurian pe baza unei scrisori, ce A. G. Goleșcu agent Dipl. la Paris scria guvernului la București relativ la legăturile și propaganda lui Laurian și Maiorescu cu Româniii Din Ardeal. Se strecoară din Sibiu și ia drumul la Viena.

Sosit aci, află viața politică foarte tulburată din pricina revoluției care se pregătia. El scrie lui Barițiu la Brașov: Sosind aci, m'am prezentat ministrului de interne și externe, cerându-le protecția pentru Republica Română în caz de atac din partea Rușilor și a Turcilor; dar ei înșiși mi-au declarat, că acum sunt așa de turmentați și tulburați, că nu știu unde le stă capul și mi-au dat sfatul să plec la Frankfurt.

Înainte de plecare am fost arestat tot pe baza scrisorii lui Goleșcu, că așa fi îndemnat pe conducătorii Românilor ardeleni să nu recunoască Guvernul Ungar. N'am negat relațiunile mele cu frunțașii ardeleni și m'am desvinovățit așa de bine, că am fost lăsat liber să-mi urmez misiunea spre Frankfurt.

Ajuns la Frankfurt se pune în legătură cu deputații, face cunoscut prin presă lupta Românilor pentru desrobire și înființarea Republicei Române și stăruie mult asupra soartei mizerabile ce îndură poporul românesc sub jug străin. Propagă cu căldură înființarea unei Româniii-Mari dela Nistru la Tisa, având ca Rege un principe de Habsburg, sub protecția germană.

Vorbind cu principele Schmellling, ministrul de externe german, îi face propunerea, ca în locul Săcuilor din Ardeal, cari

vor fi mutați în Ungaria să fie aduși Români din ținutul Banatului. Consiliul de ministri german și parlamentul i-au primit cu bucurie propunerile și i-au cerut un memoriu scris în această afacere, ceea ce ei o făcu imediat.

Auzindu se acestea la București, o bucurie mare a cuprins tot poporul în speranța unei Români-Mari, cu atât mai mult, că gazetele germane îmbrățișau cu căldură cauza Românilor, mai ales cele oficiale. Poporul Român cere guvernului provizoriu să-i dea „Regulamentul Organic” făcut de generalul rus Chiseleff să-l distrugă. Primindu-l, îl pun în car mortuar, îl duc la cimitir cu alaiu de mort, îl ard și îi îngroapă cenușa, în prezența tuturor preoților din București.

Ruși ordonă Turcilor să spele această rușine adusă Guvernului rusesc și atunci se întâmplă ciocnirea din Dealul Spierei în București, unde 200 pompieri români, au murit vitejește, luptându-se nepreparați, cu o întreagă armată turcească.

Această mișelie turcească muscălească a întărit mult simpatia Germaniei către Români și lupta diplomatică a și început în favorul nostru. Dar această luptă nu și a putut avea roadele ei imediate, pentru că nici Germania nu era consolidată ca *Mare putere*; și apoi Ungurii simțind că o să le scape Ardealul din mână, decretează anebsarea forțată a Ardealului la Ungaria, în urma violentelor lupte din Maiu 1848, între Români ardeleni și Unguri

În urma luptelor din Dealul Spierei, Republica Română fu desființată, guvernul provizoriu alungat; iar misionarul Ion Maiorescu rămas fără sursă de existență, tot se mai ține stăruind când la Frankfurt când la Berlin în folosul cauzei Românilor, care dacă pen ru moment nu și-a avut efectul dorit de Maiorescu, se poate considera cu drept cuvânt că, atențiunea și simpatia — nu fără interes — a poporului german, pentru Români, începe de atunci (1848).

După alungarea guvernului provizoriu de Turci și stabilirea lucrurilor de dinainte, toți copiii revoluției au fost expulzați. Maiorescu rămas fără surse de existență vine la Viena, la 2 D-bre 1849 imediat după suirea pe tron a lui Franz Iosef.

Acı se prezintă ministrului președinte, principele Schwarzenberg, prin a cărui recomandație intră ca translator la Ministerul de Interne.

În această calitate ia o caldă apărare prin presă a Românilor transilvăneni, ale căror drepturi fură știrbite prin forță, de Unguri.

Articolele lui scrise foarte documentat, au stârnit multă simpatie în cercurile Austriace și Germane pentru poporul românesc din Ardeal. El susține prin acele articole, că dacă Români transilvăneni vor fi desființați politicește, nici cei din principatele Dunărene nu mai pot avea vre-o speranță, întru cât slavismul îi va înghiți curând Ungurii aflând cine e autorul acelor articole, stăruesc la minister și Maiorescu fu dat afară, pe

motiv că un funcționar nu poate face politică și-i nevoit a părăsi Viena în Iulie 1856.

În timpul cât eră funcționar la Viena, a venit de câteva ori prin Ardeal: la Sibiu și Brașov, unde s'a întâlnit în casa lui Gh. Barițiu cu familia sa, venită dela Craiova și scăpată ca prin minune dela moarte sigură de furia boerilor, cari erau contra revoluției.

În baza unui concediu ce avea, s'a repezit prin munții Apuseni și dela martori oculari a cules date și fapte asupra luptelor ce au avut Românii cu Ungurii în acești munți. Aceste notițe i-au folosit mult atât lui Maiorescu cât și lui Barițiu la scrierea revoluției din Ardeal. În 1857 compune un memoriu, împreună cu C. Hurmuzachi. Acest memoriu tipărit în românește și frantuzește e intitulat: „Desvoltarea drepturilor principatelor Moldo-Române în urma tratatului dela Paris din 30 Martie 1856”.

În acest memoriu se arată dorința fierbinte a Principatelor Române de a se uni într'o singură țară, având Domn pământean; aceasta unire fiind și în interesul Europei, căci bogățiile solului Moldo-Român fiind mari și aceste principate având un singur Domn, mai ușor vor putea cei interesați a trata cu el, decât când ar fi 2 Domni.

Dimitrie A. Sturza, profesorii N. Bănescu și V. Michăilescu, zic că acest memoriu compus în întregime de I. Maiorescu și modificat după împrejurări de Hurmuzachi, e unul din cele mai călduroase și bine întemeiate memorii, cari s'au scris pentru apărarea Principatelor Moldo-Române și că în urma lui Franța și Germania s'au hotărât a ne ajuta la unirea Principatelor și a fi cele dintâi, cari au recunoscut aceasta unire.

Numai după săvârșirea unirii Maiorescu a fost chemat în țară împreună cu toți exilații și încetățenit de primul parlament al principatelor unite, sub *Al. Ion Cuza*. Și-a continuat mai departe cariera de profesor, îngrijind de educația bună și aleasă a copiilor săi.

Intors în țară, ocupă funcția de profesor la Academia comercială de curând înființată la București și fu numit Director general al învățământului, unde a reformat întreg învăț. în timp de doi ani, când trece ca profesor de istorie la Universitate.

Domnul N. Iorga zice despre Maiorescu: „Viața și opera lui Ion Maiorescu se rezumă în 3 lucruri: ca învățător, ca bărbat politic și ca om de caracter.

a) Ca învățător, pornit dela școala primară ajunge prin muncă și vrednicie a fi primul profesor de Istorie la Universitatea din București.

b) Ca bărbat politic și-a îndeplinit cu conștiință toate misiunile date, în cele mai neprielnice vremuri, când toată activitatea diplomatică nu se putea răzimi pe nici o forță armată. Ceea ce îl deosebește de ceilalți revoluționari din 48 e cuminența ce a avut-o în toate actele politice.

c) Iar domnul S. Mehedinți vorbind despre caracterul lui Ion Maiorescu zice: „A fost o frumoasă figură morală și un caracter însuflețit de un ideal”, ceea ce e mai rar decât cel mai însuflețit talent.

Maiorescu a murit în 1864 fiind înmormântat contrar voinței lui în București: la Belu

Dorința i-a fost să fie înmormântat la Craiova.

Aci însă deocamdată, din inițiativa admiratorilor săi, sub îngrijirea d-lor prof. N. Bănescu și V. Michăilescu la 1911, când s'au implinit 100 ani dela nașterea sa, i s'a ridicat în parcul fostului său Amic Bibescu, un bust de bronz.

*

Ion Maiorescu a fost un dascăl desăvârșit, născut, iar nu făcut pentru această meserie, pe care a parcurs-o începând cu școala primară și terminând cu Universitatea. În timpul lui Al. Ion Cuza ocupând funcția de Director General al învățământului, împreună cu alți bărbați, a organizat întreg învățământul, pe cel primar făcându-l obligator.

Ca bărbat p' litic s'a distins prin muncă, cinste, iscusință și abnegațiune până la sacrificiu.

Acesta a fost fiul plugarului din Bucerdea grânoasă.

BCU Cluj / Central University | Dimitrie Hancu.

Consolidarea noastră.

Ministrul Instrucțiunii a trimis Inspectoratelor școlare din Transilvania ordinul No. 778907 din 11 Sept. a. c. pe cum urmează:

„Conform rezoluției D-lui Ministru, pusă pe cererea Societății Invățătorilor „*Fondul Gheorghe Lazăr*” cu sediul în Cluj. Vă rog să ordonați tuturor Revizorilor școlari, din circumscripția Dvoastră; ca să încaseze dela toți membrii acestei societăți, întrați în șirul membrilor prin declarațiuni individuale, cotizația de 1% a leii de bază anuală atât pe anul curent, cât și pe anii cari reștează.

Intrucât acei membrii ridică leafa la percepționate, veți da ordin Revizorilor școlari, să libereze Chitanțele numai după ce ei vor achita acele cotizații în numerar la mâna revizorilor, cari vor transpune sumele casieriei generale o numitei societăți.

Veți lua apoi măsuri ca în viitor aceste cotizații obligatorii pentru ei să se încaseze în acelaș mod, în două rate, a nume la 1 Aprilie și la 1 Oct. a fiecărui an!

Am ținut să aducem la cunoștința tuturor colegilor acest ordin al Ministerului, pentru ca toți membrii să ia cunoștință de el. În legătură cu aceasta facem cunoscut că Bir-ul nostru a alcătuit Tablouri pe județe despre toți membrii, cu arătarea sumelor restante, și că aceste Tablouri au fost expediate Inspec-

toratelor școlare, care la rândul lor le vor trimite revizorilor școlari spre executare. În chipul acesta suntem siguri că în scurtă vreme societatea noastră, se va consolida în așa fel, încât ea poate să-și înfăptuiască scopurile frumoase pe cari și-le-a fixat în Statute.

Nu putem trece însă peste aceste comunicări fără să adăugăm, că Congresul ținut la 28 și 29 Aug. a. c. la Oradea Mare a adus o hotărâre la Procesul verbal p. 3 Oct. b) prin care decretează obligativitatea fiecărui învățător titular de a se înscrie ca membru al acestei Societăți.

În scopul acesta s'au tipărit de către Comitetul nostru stocul necesar de *Declarațiuni*, cari au fost expediate revizorilor școlare, cu rugarea ca să înscrie din oficiu pe toți învățătorii din județele lor. O adresă în acest sens s'a făcut și Dlor Inspectori școlari.

Facem deci și din acest loc un apel la toți învățătorii să se grăbească a-și achita la revizorate cotizațiile curente și restante, pentruca să ne putem și noi, îndeplini angajamentele luate.

Tot aci pomenim, că în anul școlar curent (1924 25) au fost primiți în Căminul Casa Învățătorilor din Cluj în total 125 studenți universitari fii de învățători, *membri ai Fondului Gh. Lazăr*.

Din aceștia 5 au obținut bursă întreagă, 40 au primit semibursă și 80 au fost primiți ca solvenți.

În afară de aceasta Comitetul a votat un ajutor de 5000 Lei unui fiu de învățător care studiază în Franța. A mai acordat un ajutor de 7000 Lei unui fiu de învățător, care are o familie foarte numeroasă și câte 2000 Lei pentru doi orfani de învățători cari urmează cursuri liceale.

Toate aceste dovedesc, că societatea noastră își îndeplinește o misiune din cele mai frumoase în mijlocul dascălimii, pentru care lucru ea trebuie să fie sprijinită cu tot devotamentul.

Chestiunea obligativității fiecărui învățător, de a se înscrie ca membru activ, rugăm să se discute în adunările generale ale secțiilor, îndemnându-se toți cei neînscrise ca să iscălească la revizorate câte o Declarațiune.

Când vom fi cu toții la un loc, și ne vom achita cotizațiile regulat, Comitetul nostru va putea împărtăși cu ajutoare pe toți fiii de învățători și atunci putem fi mândri de organizația aceasta, ca și care nu credem să mai ibă vre-o altă tagmă în țară.

Înainte deci la muncă!

A. Pora

Anunț.

Titlul provizor No 1594 eliberat de Banca Învățătorilor S. A. Cluj asupra Ioan Căprariu, profesor Cluj despre 1 (una) acție în valoare de 250— (doauăsutecincizeci) Lei s'a pierdut și se declară nul și nevalabil în mâna ori cui s'ar afla.

Cluj, la 10 Septembrie 1924.

Din metodică aritmetice.

VI.

Descompunerea numerelor.

Descompunerea numerelor este una din cele mai prețioase deprinderi în învățământul elementar al aritmetice. Ea clarifică pe elevi, cu cât e mai mare sau mai mic un număr față de altul; îi ajută să-și facă noțiuni numerice pe deplin clare; li se lămurește raportul reciproc între adunare și scădere — scurt, deprinderea în descompunerea numerelor e potrivită pentru a asigura copilului stăpânirea în descompunerea deplină asupra unui ciclu mărginit de numere.

La începutul acestor deprinderi trebuie să facem elevilor, în mod intuitiv, cunoscută vorba „descompunere”. Învățătorul face o grămadă de cărți sau plăci (d. e. 5). Pune pe elevi să constate numărul lor. Apoi pune câteva (2) pe banca dințai, celelalte (3) pe altă bancă. Elevi constată câte sunt pe fiecare bancă. Repetă, apoi zice: „5 (cuvântul „plăci” sau „cărți” nu-l rostește ci-l înlocuiește arătând asupra lor) se *descompune* în 3 și 2”.

„Descompune” apoi grămada în 4 + 1.

După ce a aplicat „descompunerea” și la alte câteva obiecte, se începe operația aceasta la icoanele numerice și cu banii de carton. Face pe tablă d. e. trei

$$\begin{array}{c} 0 \\ 0 \quad 0 \end{array}$$

și adaugă: „Acum descompun pe *trei*”. Pentru scopul acesta întrebuințează un bețișor de culoare diferită de a tablei, ca să poată fi văzut bine pe tabla cea neagră. Bețișorul acesta îl așază pe icoana lui 3 astfel, încât 2 și 1 să apară despărțiți.

$$\begin{array}{c} 0 \\ 0 \quad | \quad 0 \end{array}$$

Învățătorul întreabă, cum e descompus 3. Se răspunde în cor: „Trei se descompune în 2 și 1”. Ei arată totodată pe doi și pe un ban. Îi pune să, arate *invers* și să zică

„3 se descompune în 1 și 2”.

Ce a făcut învățătorul la tabla cea mare, pune să facă apoi elevii. Învățătorul dictează: „Puneți 4!” Copiii numără 4 „bani” pe foaia lor de numărât.

$$\begin{array}{c} 0 \quad 0 \\ 0 \quad 0 \end{array}$$

Apoi zice: „Descompuneți în 2 și — 1” Ei așază bețișorul lor astfel, încât separează 2

$$\begin{array}{c} 0 \quad | \quad 0 \\ 0 \quad | \quad 0 \end{array}$$

și văd, că 4 se descompune în 2 — 2.

Învățătorul: „Cum se descompune 4?” Răspuns: „4 se descompune în 2 și 2”.

În acelaș fel descompunem pe 4 în $1+3$ și $3+1$.

Îndatăce s'a descompus un număr, facem deprinderi de *adunare* și *scădere*. În legături cu exemplul de sus, învățătorul întreabă: „Cât face

$$\begin{array}{ccc} 2+2? & 3+1? & 4-1? \\ 4-2? & 1+3? & 4-3? \end{array}$$

Cât lipsește

dela 2 la 4?

dela 3 la 4?

dela 1 la 4?

Când elevul nu poate răspunde, repetăm numai decât descompunerea *intuitivă*.

Se vor da și probleme aplicate. D. e. „Mama are patru mere. Două le dă lui Nicu. Câte mai rămân pentru Ghiță? — Unul îl mănâncă mama trei rămân. Câte au fost?”

Descompunerea numerelor să se facă „pe cât e posibil, în fiecare oră de Aritmetică. Învățătorul să deprindă totdeauna câte un singur număr, pe cari elevii să-l descompună într'un mod cât se poate mai variat. Cu încetul va ajunge să nu mai fie nevoie de a se ajuta cu icoana numărului (bani de carton etc.).

Dupăce s'a deprins bine descompunerea, a sosit timpul pentru deprinderi de felul acesta $3- = 1$, $2+ = 3$, $1+ = 4$. Aici e vorba dea stabili, cât s'a luat din numărul cel mai din-tăiu sau cât trebuie să i-se adaogă, ca să obținem rezultatul. Privite teoretic, exercițiile de felul acesta sunt o căutare a diferenței. Să ne ferim însă de termeni noi, cari încurcă foarte ușor pe cei mici

Probleme de felul acesta sunt o mare plăcere pentru mi-cuți, dacă li se dau în formă de „ghicitori”. Copiii sunt toți cu „banii” (nasturii, petricelele etc.) lor în mână. Învățătorul începe tare: „Doi și cu” (acum se face ca și cum ar spune un *număr* încet de tot, apoi continuă tare): „face trei”. „Care poate ghici, ce am zis *încet*?” — Sau se pune învățătorul lângă un elev și zice tare: „3 fără”. Apoi îi spune elevului încet la ureche: „unu”. Elevul are să spună acum *resultatul* cu glas tare. Învățătorul întreabă: „Care știe ce i-am spus lui N. la ureche?” Elevul N. are să constate apoi, dacă numărul „ghicit” de ceilalți e care i-l-a spus la ureche. Dupăce s'ar „ghici” câteva probleme de felul acesta în mod oral, învățătorul scrie câteva asemenea „ghicitori” pe tablă.

$$4+ = 3.$$

Care poate ghici ce lipsește aici (arătând locul gol)?

Accentuez din nou, că deprinderile cu numerele dela 1 la 10 formează temelia Aritmeticei, de aceea ele trebuie făcute cât mai temeinic și mai amănunțit. Deprinderile de descompunere se fac cu fiecare din numerele dela 2 la 10 deosebit. Ca exemplu dăm deprinderile, ce se pot face la descompunerea numărului 7.

$$\begin{array}{ccc|c} \circ & \circ & \circ & \\ \circ & \circ & \circ & \circ \end{array} \quad \begin{array}{ccc|c} \circ & \circ & \circ & \\ \circ & \circ & \circ & \circ \end{array} \quad \begin{array}{cc|c} \circ & \circ & \\ \circ & \circ & \circ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7=6+ \\ 7=1+ \end{array} \quad \begin{array}{l} 7=5+ \\ 7=2+ \end{array} \quad \begin{array}{l} 7=4+ \\ 7=3+ \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} 1, 7-1 & 2, 6+1 & 3, 5+ =7 & 4, 7- =6 \\ 7-6 & 1+6 & 2+ =7 & 7- =1 \\ 7-2 & 5=2 & 6+ =7 & 7- =5 \\ 7-5 & 2+5 & 1+ =7 & 7- =2 \\ 7-4 & 3+4 & 3+ =7 & 7- =4 \\ 7-3 & 4+3 & 4+ =7 & 7- =3 \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} 5, 7-1+1 & 6, 7-1-6 & 8, 7-1-2 & 10, 4-2+5 \\ 7-6+6 & 7-2-5 & 7-2-3 & 6-2+3 \\ 7-2+2 & 7-3-4 & 7-4-2 & 5-4+4 \\ 7-5+5 & 7, 2+2+3 & 9, 3+4-1 & \\ 7-3+3 & 4+2+1 & 5+2-3 & \\ 7-4+4 & 1+5+5 & 6+1-3 & \end{array}$$

V. L.

Concurs.

Biroul Asociației Învățătorilor din Ardeal, Banat, etc., prin aceasta publică concurs pentru compunerea în l. maghiară a unui Abcdar, Carte de cetire pentru clasa II. III. și IV a școalelor primare, secția maghiară.

Doritorii de a participa cu lucrările lor la acest concurs vor comunica acest lucru centrului Asociației până la data de 30 Noemvrie a. c. pentru a se stabili o înțelegere reciprocă cu privire la condițiunile pe lângă cari manualele de mai sus pot fi lucrate de către concurenți.

Manuscrisele se vor trimite biroului Asociației cel mai târziu până la data de 15 Mai 1925.

Cluj, la 3 Noemvrie 1924

Andrieu Pora
v. pres.

Gavril Almașian
secr. gen. al Asoc.

Fapt împlinit.

Înainte de aceasta cu un an și ceva în coloanele acestei reviste se aducea la cunoștința învățătorimei noastre, că după lungi și premeditate pregătiri Banca Învățătorilor a deschis în fine o librărie și papetărie. A fost acest fapt un prilej de bucurie, un moment de înfiripare de noi nădejdi în sufletele tuturor acelor colegi, pentru cari înființarea unei instituțiuni dascălești cât de mică, de neînsemnată și de modestă, este privită ca un semn de viață, o dovadă de puterea organizatoare a tagmei și ca o verigă dintr'un lanț de încercări, prin cari cu încetul se vor putea săvârși lucruri mari și frumoase.

Încercarea „Băncii Învățătorilor“ cu librăria, acum a anul, eră la început. Noua întreprindere, ca și însăși Banca de care a fost finanțată, se desch deă cu gândul unor mari și generoase scopuri. Aceste scopuri, precum și felul cum trebuia se conlucreze prin librărie toți învățătorii, pentru a putea ajunge la realizarea lor, au fost anunțate la timpul său. Nu e nici timpul nici locul potrivit aci, ca să mai amintim odată ce s'a spus atunci.

De data aceasta însă putem să spunem acea, că trecând în revistă starea „Librăriei Băncii Învățătorilor“, sfârșitul socotelor de pe un an laudă pe deplin începutul. Și astăzi se poate anunța cu conștiința liniștită că în ce privește această Librărie, cea ce înainte cu un an eră numai un început, astăzi poate fi socotit cu drept cuvânt fapt împlinit.

Nici odată n'am ezitat, că o instituțiune și mai ales o întreprindere dascălească de felul cum e librăria, are să tânjească, când aproape toate mijloacele de lucru prin care operăm noi învățătorii în școală, se procură din librărie. Dar dat fiind indiferentismul, ce uneori se manifestă destul de pronunțat din partea unui însemnat număr de învățători față de unele specii de ramificații ale organizațiilor noastre dascălești, aveam tot dreptul să credem, că și „Librăria“ învățătorilor odată pornită, va trebui să treacă multă vreme până să o vedem consolidată și interesul față de ea răspândit în cele mai largi cercuri învățătorești. În cazul acesta însă interesul ce s'a arătat în cursul unui an a fost pe cât se poate de mulțumitor.

Toate organizațiile și instituțiunile noastre dascălești au ca principal scop ajutorarea într'un fel moral sau material a membrilor lor și ridicarea prestigiului. De la gradul în care cutărei instituțiuni dascălești ia reușit să satisfacă acestui scop, depinde și considerația ce îi se dă și prizma prin care e privită aceea instituțiune. Librăria Băncii Învățătorilor numai de mult de cât de un an și ceva a fost pornită din îndemnul către scopul mai sus amintit și a și realizat ceva din acel scop. Mai cu seamă aceasta realizare ne-a făcut să scriem rândurile de față. Faptul

de și modest, totuși e de mare însemnătate. Anume în ultima ședință a „Băncii învățătorilor“ făcându-se bilanțul activității Librăriei și luându-se la cunoștință venitul net ce s'a realizat, Consiliul a hotărît ca o sumă de zece mii (10 000) Lei să fie distribuită ca ajutoare fiilor săraci de învățători.

Aceasta e o dovadă destul de eclatantă de feliul cum instituțiunile și întreprinderile dascălești își fac datoria. În ziua de azi, de sigur o sumă de zece mii Lei e prea puțin, dar totuși e ceva. Și mai ales în cazul nostru e foarte mult. Aceasta sumă simbolizează ceva de mare preț și face să ne gândim la un important lucru. Asociația Inv. din Ardeal etc. luând ființă, de sigur conducerea ei nu putea să lase abandonată cea mai ardentă problemă a zilelor noastre, *organizarea și pe teren economic a învățătorimei*. Și astfel am ajuns la Bancă și prin bancă la librărie și prin librărie deocamdată, pe lângă unele succese, scopuri morale și de prestigiu atinse chiar și până în prezent, a:n ajuns aveă o sumă de zece mii Lei, pentru a o distribui fiilor de învățători săraci. Chiar și acest fapt deocamdată poate fi privit mai mult ca un succes moral.

Un mare indemn și o mare învățătură însă ar trebui să se desprindă și de aci pentru toată suflarea dascălescă; acea ca să nu se aște membru în acest corp (corpul învățătoresc), care să nu spriginească din răspuțeri instituțiunile și întreprinderile dascălești. S'a putut observa îndeajuns, că din orice înjghebare dascălescă învățătorii au profitat cât de puțin în proporția interesului și a numărului acelorora, cari au avut la suflet respectiva înjghebare. În cazul de mai sus cu Librăria Învățătorilor, oare nu putea să fi: spriginul dat de 100.000.— sau de 200.000.— Lei, dacă toți învățătorii își dădeau seamă și-și țineau de o sfântă datorință a lor, ca toate cărțile și rechizitele necesare pentru școala lor să le procure p:in Librăria Băncii Învățătorilor? Câți băeți săraci de ai colegilor noștri n'ar fi putut primi atunci un sprigin efectiv!

Dar nu e nimic, Cea ce mulțimea colegilor au neglijat în recutul de un an, pot repară pe viitor. Deocamdată mai pre sus de toate stă dovada, că Librăria și papetăria Băncii Inv. din Cluj prin puținul cea făcut, (căci din puțin puțin se poate) a ajuns să fie un fapt împlinit. Și că acest fapt împlinit stă într'un început de realizare a scopurilor, ce le are la baza sa.

G. Almașianu

inv.

Cronică.

O epocă de înflorire neașteaptă. Am anunțat la timp că Comitetul central al Asociației noastre a descoperit unele averi, care aparțin de drept Asociației noastre. Fostul președinte al Asociației învățătorilor maghiari, a vândut în anul 1918 un imobil al acesteia bisericii reformate din Cluj, iar din **banii primiți a cumpărat actualul Cămin al Fetei de învățători.** Vânzarea s'a făcut atunci în mod ilegal, deoarece el (președintele) nu avea autorizația adunării generale, de a vinde imobilul. Comitetul nostru, ca organul executiv al Asociației învățătorilor români din Ardeal, care asociație este succesoara de drept a fostei asociații ungurești, a pornit acțiune judecătorească încă acum doi ani, pentru anularea contractului de vânzare. Tribunalul din Cluj a dat câștig de cauză Asociației noastre. Apelată fiind cauza la Curtea de Apel din Cluj, aceasta a menținut sentința Tribunalului, dispunând ca imobilul să fie transcris pe numele Asociației noastre, iar pe noi obligându-ne să restituim suma de 185.000 Coroane (monedă de atunci) bisericii reformate. Sentința Curții nu se mai poate apela. E probabil însă că părătul să ceară dela Casație reînnoirea procesului. Oricare ar fi intențiunea părătului, noi suntem siguri că în foarte scurtă vreme ne vom vedea stăpâni definitiv ai acestui imobil pentru că toate dovezile și documentele ce avem mărturisesc în favo-
rul nostru.

Odată încheiat acest proces Comitetul se va gândi serios asupra valorificării acestui imobil, care se evaluează la suma de 6,000.000 Lei.

O nouă epocă de înflorire ne așteaptă. Să ne adunăm cu toții în jurul conducerii noastre care veghează, adună și lucrează.

*

Deschiderea corpurilor legiuitoare. La 15 Oct. s'a deschis secțiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare. Mesajul de deschidere anunță o serie de legi noi, ce vor fi dezbătute în aceasta sesiune. Între aceste se anunță și Legea pensiilor așteptată cu atâta nerăbdare. Numai de nu am rămânea cu anunțarea, cum s'a întâmplat odată.

*

Iubileu de 50 de ani. Cercul conferențiar al învățătorilor din Săcele și-a ținut serbarea jubilară de 50 ani, în ziua de 19 Octomvrie c. în Satulung. Cu acest prilej s'a depus flori pe mormintele foștilor membrii învățători decedați în comunele Satulung, Turcheș, Bacifalău și Cernata. Apoi s'a desfășurat celelalte puncte din programul bogat în mijlocul unei frumoase manifestațiuni colegiale. Aceasta serbare face mare onoare colegilor din Săcele și noi îi felicităm pentru felul cum au știut să încununeze o muncă rodnică de cincizeci de ani.

Moartea lui Iancu Flondor. A încetat din viață subit, marele român Iancu Flondor, care a susținut o viață întreagă cauza românismului. Decedatul a fost președintele partidului național din Bucovina în timpul guvernării austriace, președintele adunării naționale, care a hotărât realipirea necondiționată a Bucovinei la patria mamă și ministrul Bucovinei după unire.

Căminuri. Ziarele ne aduc vestea, că învățătorii din jud. Mușcel și-au cumpărat un imobil în Câmpulung pe care-l vor transforma în Cămin pentru fii învățătorilor din județ, cari urmează școlile secundare din acel oraș. Ne bucurăm de frumoasa faptă a colegilor noștri și rămânem mulțumiți sufletește, când vedem cum idea pentru înființarea de Căminuri, pornită dela noi învățătorii ardeleni, se înfăptuește și la colegii din vechiul Regat

Congresul național-bisericesc dela Sibiu. În zilele de 15—18 Oct. c. s'a ținut la Sibiu congresul național bisericesc al Metropoliei ortodoxe din Transilvania. Între altele acest congres bisericesc s'a ocupat și cu școlile confesionale ale bisericii ortodoxe, decretând că aceasta biserică își va susține și în viitor școlile sale confesionale și în acest sens va fi înaintat Ministerului Instrucțiunii un memoriu. Noi nu înțelegem de loc care ar fi rostul acestui memoriu. Legea despre învățământul primar votată de corpurile legiuitoare știm că este cât se poate de clară. Vom avea două feluri de școli primare: școli ale statului și școli particulare. Școli particulare are dreptul să susțină ori cine în aceasta țară, deci și biserica noastră ortodoxă. Statul însă nu contribuie cu nimic la susținerea acestor școli: Astfel biserica ortodoxă își poate susține oricâte școli pe socoteala sa și atunci pentrucă eră nevoie de acel memoriu? N'ar fi mai bine oare, dacă biserica noastră ortodoxă și gr. catolică și-ar concentra toate forțele de cari dispune pentru sanarea nevoilor din domeniul vieții bisericești și religioase, unde au un câmp nelucrat, care așteaptă de atâta vreme pe omul harnic și priceput. E pagubă de vremea pierdută și de risipirea energiilor.

Adunarea generală a „Astrei”. În zilele de 8 și 9 Noembrie c. se va ține la Arad, adunarea generală ordinară a vechiului așezământ de cultură „Astra”. Între altele aceasta adunare generală va alege 3 membrii noi, pentru complectarea locurilor vacante în Comitetul central. Iată prilejul binevenit, care se ivește și dă posibilitate conducătorilor „Astrei” să aleagă un învățător ca membru în acest comitet, cunoscând că mare parte din activitatea culturală a „Astrei”, se datorează învățătorilor.

Lupta contra alcoolismului. Pentru propaganda antialcoolică la noi în țară, Dl. Dr. Od. Apostol, a compus desemnat și tipărit un tablou cu titlul „Unde duce beția“ care e bun și vrednic de agățat pe pereții școalelor. Tabloul se găsește la autor Cluj, Str. David F. No. 10.

*

Scrierea corectă a numelor românești. Inspectoratul școlar a dispus ca în viitor toate numele de botez ale elevilor trebuie scrise în cataloage și matricole cu ortografia românească oricare-ar fi naționalitatea lor, iar pentru români numele personale vor fi romanizate (în loc de Tibor, se va scrie Tiberiu).

Aceasta printr-o situația unei stăpâniri trecute nu trebuie să înăbușe scrisul și citirea românească.

*

Mișcarea funcționarilor publici. Mișcarea începută de slujitorii țării pentru potolire năcazurilor lor, condusă fiind pe cale legală, ia proporții din ce în ce mai mari. Aceste mișcări sunt semnalul unei lupte noi pe cari au început-o funcționarii publici pentru mărirea salariilor, necesitat de scumpirea crescândă a traiului. Intrunirea funcționarilor din 7 Oct. a fost una din cele mai emoționate intruniri posibile. Conducători de ministere, directori generali ai României mari și bogate, strigau că numai pot îndura mizeria și salariul de foame cu care sunt tratați de statul român. Președintele societății institutorilor din România, descrie greutățile în care trăiesc învățătorii. Colegul Păunescu povestii răspunsul ce i s'a dat de un ministru, când i-a arătat că: *școala se prăbușește și cu ea întreaga cultură română, — Cultura —* răspunse ministrul *nu poate fi acum satisfăcută. Sunt mai urgente diferite necesități de ordine materială.*

Un fior de durere și de revoltă trecu prin inimele întregii asistenți, când reprezentantul corpului telegrafo-postal strigă:

„Măjestate, ia-ne sub oblăduirea ta, nu ne lăsa pradă mizeriei, boalei și sinuciderei și nu ne expune să umplem în curând pușcăriile“.

În lupta aceasta deschisă nu se mai văd ca altă dată, funcționari modesti, umili, ci cei mai de seamă din înalții funcționari ai statului, luând parte la această mișcare toate categoriile de funcționari ai statului.

Nu se știe la ce soluție se va opri guvernul. Dl. Păclișan funcționar ardelean superior al Minstr. Cultelor a arătat cum și țările învinse tractează omenește pe funcționari. Ungaria îi plătește jumătate în valută aur iar jum. hârtie. Germania își plătește funcționarii în rentebank dându-le și 25 la sută spor de scumpete. Tot astfel și celelalte state. Nicăierea funcționarul public nu e tratat atât de mașter ca la noi. Funcționarii cer să li se dea salariul proporțional cu indicele de scumpete. „Nu se

poate — spune d. Păclișanu — să fiu plătit eu mai prost — eu funcționar superior al statului, ca servitoarea sau ca șoferul d-lui prefect sau ministru" Să se știe, că țara nu se susține cu intrigi parla mentare, ci numai prin munca noastră. Pe noi și numai pe noi se întemeiază ordinea în stat.

TimpuL vorbelor goale a trecut de mult . . Și cum situația funcționarilor este astăzi în adevăr disperată, acțiunea lor, nu poate fi decât recunoscută ca perfect îndreptățită.

E. E.

* * *

Situația profesoriilor secundari din Ardeal. Până la întocmirea legii de unificare a învățământului secundar, o decizie a ministrului de însușire a regulat în modul următor situația profesoriilor secundari din Ardeal.

„Toți profesorii și măestrii școalelor de grad secundar din Transilvania numiți titulari pe baza cursurilor și examenelor de capacitate ținute în Cluj și în deplină conformitate cu condițiile fixate la însușirea acestor cursuri și examene se consideră ca fiind numiți cu titlu provizoriu la catedrele lor. Ei nu vor fi confirmați cu titlu definitiv prin decret regal decât după facerea inspecțiilor cerute de art. 43. din legea asupra învățământului secundar și în condițiile arătate în art. 2. al deciziei Nr. 40883 publicată în „Monitorul Oficial“ No. 96 din 6 Mai a. c. În cazul când se va constata, că acești profesori n’au pregătirea trebuitoare, se va face aplicarea art. 34 alin. 4-a legii învățământului secundar.

Obligațiunea de serviciu a profesoriilor și măestriilor cursiști este de 18 ore săptămânal pentru toate categoriile de școli (licee, școli normale, civile, comerciale și profesionale). Ea se reduce la 15 ore săptămânal pentru cei cu 20 ani vechime. Nu există nici un drept de asimilare după 15 ani de serviciu și nici altă degrevare de ore decât cea arătată mai sus.

Se vor lua toate măsurile convenite ca în timpul cel mai scurt posibil, toți profesorii titulari să fie trecuți la categoria de școală pentru care sunt obligați și anume bărbații la școlile de băieți, femeile la școlile de fete.

* * *

Pentru educația națională. „Dl. Grigore Pop ziarist din Capitală a întocmit o hartă a României Mari în culorile naționale în forma de carte postală dublă, cu rezumate și date statistice oficiale.

Ministerul gășind că aceasta hartă este un folos practic educativ pentru școlari, un element bun instructiv de propagandă națională, o recomandăm elevilor și comitetelor școlare pentru cumpărare.

Comanda se va face pe adresa autorului Str. Deparațeanu No. 31 București — Costul unui exemplar este de 3 (trei) Lei“.

Cărți, Reviste.

Protecțiunea naturii în România, de Dr. *Alexandru Borza*
Cluj, 1924. Cu o hartă. Pr. 15 lei.

Cultura unui popor se judecă și după îngrijirea, de care se bucură la el natura cu codrii, bărcurile, câmpiile lui. Adevărat, că toate acestea le-a lăsat Dzeu pentruca omul să se folosească de ele, dar întrebuințarea aceasta nu e ertat să meargă până la nimicirea lor. Și în țările din Apusul Europei, unde cultura nu a fost stângenită de năvăliri dușmănoase sau deadreptul oprită în desvoltarea ei, când eră vorba de români ca la noi, au fost timpuri, când pădurile se prădau fără milă cu toporul sau prin pășunat. Acolo a încetat de mult aceasta barbarie și a sosit acum timpul ca să înceteze și la noi Românii batjocorirea a ce avem noi mai frumos pe pământul românesc.

Cu îndrumări pentru aceasta apărare ni se prezintă botanisticul nostru, d-l profesor universitar Dr. *Alexandru Borza*, cu broșura, al cărei titlu l-am dat. În Cap. I arată, ce s'a făcut și se face în străinătate, în Cap II primejdia, în care se află la noi monumentele naturii cum sunt *Câmpia Bugucului* (Basarabia), *Valea Cernei* (lângă Mehadia, Băile Herculane), *Cheia Turzii*, *Pădurea Letea* (Delta Dunării), apoi unde adevărate raiuri din munții noștri, pe cari ni-i batjocorim în mod barbar, cu toa e că au fost secole dearândul adăpostul neamului nostru. În Cap. III se enumără încercările de protejare la noi, în România de astăzi, iar în Cap. IV și V se fac propuneri concrete.

La ridicarea pe treapta culturală, la care au ajuns popoarele civilizate și în privința protecțiunii naturii, suntem chemați să contribuim și noi învățătorii neamului, sădind în sufletul elevilor noștri dragostea către ceea ce ne-a dat natura și îndemnul de-a o păstra în toată frumuseța ei. Un pas hotărîtor înainte s'ar face, când fiecare comună și-ar avea păduricea ei bine îngrijită și apropiată de comună, pentruca acolo să se facă petrecerile în timpul frumos al anului.

Recomandăm lucrarea d-lui prof. Borza pentru bibliotecile școlare și populare. v. I.

*

A apărut: Căntece populare românești de N. Oancea prof. de muzică Sibiu. Cartea cuprinde 22 coruri pentru 4 voci mixte. Curat tipărită, frumos broșată, are o extensiune de 4 coale mari. Toate căntecele au fost experimentate atât cu școlile din Sibiu, cât și cu societatea corală „G. Dima” dând rezultatele cele mai satisfăcătoare. Prețul unui exemplar 50 Lei plus 5 Lei porto. Cartea se află de vânzare la Librăria și Papetăria „Bănci Invățătorilor” S. A. Cluj, Piața Ștefan cel mare.

*

Gândul nostru: revistă literară lunară No. 6—7. Redacția și adm. București, Str. Sărării No. 117. Abon. pe un an 72 Lei. Un număr 10 Lei.

*

Lamura an. V-lea No. 10—11 revistă de cultură generală un bogat conținut. Red și Adm. București, Str. Latina No. 10. Abonamentul 80 Lei anual.

*

Voința Școalei ziar organul inv. din Bucovina an. II. No. 33. Apare săptămânal. Un exempl. Lei 2'50. Redacția și Adm. Cernăuți, Piața Unirii No. 3.

*

Cărți didactice aprobate. Ministrul Instrucției a aprobat manualele pentru cursul primar de Iuliu Vuia:

1. Abcдар ilustrat ed XIV cu data 28 Iunie 1924 No. 309. Faptul că a ajuns ed. XIV îl recomandă în deajuns. Preț. 9'50 Lei.

2. Cetirea cl. II cu material din limba română. „ 12'— „

3. Cetirea cl. III. Prețul 15'50 Lei.

4. Cetirea cl. IV. Cuprinde întreg materialul din istoria Românilor. Prețul 25'— Lei.

5. Cetirea pentru cl. V și VI, Prețul 8'— Lei. Cetirile sunt aprobate cu data 5 Iulie 1924 No. 30.

6. Geografia României. Prețul 10'— Lei.

7. Geografia universală. Prețul 18'— Lei. Ambele sunt bogat ajustate cu hărți și ilustrațiuni. Aprobate cu data 5 Iulie 1924. No. 361.

8. Aritmetica pentru cl. II, (sub tipar).

9. Aritmetica pentru cl. III. Prețul 5'50 Lei.

10. Aritmetica pentru cl. IV, (sub tipar).

11. Aritmetica și Geometria cl. V și IV, (sub tipar).

12. Fizica și Chimia, (sub tipar).

13. Istoria naturală. Prețul 15'— Lei. Aprobate cu data 26 Iulie 1920. No. 58—227.

14. Geografia jud. Hunedoara. Prețul 5'— Lei.

15. Geografia jud. Caraș-Severin, (Sub tipar). Aprobate cu data 5 Iulie 1924. No. 361.

*

Căminul Cultural este titlul unei broșuri apărută sub îngrijirea Fundațiunii Principele Carol, și scrisă de secretarul acestui așezământ, pentru propaganda culturală la țară, D-l. D. Mugur. Broșură este o bună călăuză pentru opera extrașcolară a învățătorilor noștri, fiind o carte de sugestțiuni și determinare pentru astfel de acțiuni.

*

La Fontaine, Fabule traduse de Dl Anghel și St. O. Iosif. Edit. „Cartea Românească“. Prețul 20 lei. Marele scriitor francez a fost talmăcit în românește de cei mai talentați poeți ai generației mai nouă, cari ni-au dat multe traduceri din literaturile străine.

Florian Cristescu: Scrisori către un învățător tînăr. Cărtică folositoare pentru elevele și elevii din școalele pedagogice. În textul alor 12 scrisori pline de îndemnuri și sfaturi, Dl. Florian Cristescu încearcă cu multă reușită să povățuiască pe tinerii învățători, cari pășind în etatea fragedă pe cariera vieții, pot cădea de multe ori — fără voie, — în abizul dăunător al greșelilor, — atât în școală cât și afară de școală. Cărticica merită să fie citită de fiecă e învățător tînăr, ceace ne face să o recomandăm cu toată căldura. Se poate căpăta la Librăria „Cartea Românească” Cluj, pentru 10 Lei.

*

A apărut: *Abcdarul Fonomimic*, întocmit și desemnat de Dl. Iosif Moldovan inspector școlar Arad, precum și *Indrumări metodice* la acest Abcdar de acelaș autor. Abcdarul are aprobarea Ministerului Instru. țiunii, care-l găsește că este o întocmire bună după principiul fonomimic și îl găsește necesar mai ales în Ardeal, până ce învățătorii de aici se vor familiariza și cu celalalt metod al cuvintelor normale. Noi îl recomandăm cu toată căldura colegilor învățători de pretutindenea. Se poate găsi la Autor în Arad.

*

Cunoștințe folositoare. Bibliotecă de popularizare a științei, sub îngrijirea d-lui I. Simionescu, prof. univ. Edit. „Cartea Românească”. Prețul unui număr e 2 și 3 Lei. Biblioteca apare în patru serii.

- A) Știință pentru toți.
- B) Sfaturi pentru gospodari.
- C) Din lumea largă.
- D) Știința aplicată.

Din broșurile pe cari le menționăm mai jos, se poate vedea varietatea problemelor dezvoltate de oamenii de știință

*

General S. Panaitescu. Dela Omer la Einstein. (Seria A) No. 16)

Vasile Sadoveanu. Porumbeii mesageri. (Seria A) No. 14.) Se povestește viața acestor paseri drăgălașe și inteligente.

I. Poșa. Planeta Marte. (Seria A) No. 15)

E. Severin. Cum să ne hrănim. (Seria B) No. 27.) Sfaturi cu privire la hrana omului; se arată cât e de insuficientă hrana țaranului și cât ar trebui să mănance un om muncitor la zi.

Iuliu Pascu. Lămurirea legei dărilor. (Seria B) No. 28.) Broșura aceasta îi vine în ajutor celui care ar dori să lămurească la cercurile culturale, sătenilor, rostul dărilor de astăzi.

Em. Gheorghiu. Beția (Seria B) No. 29.) Învățătorii vor găși argumente științifice pentru a putea combate această boală, care seacă vlaga satelor și care aduce atâtea rele sociale.

Ap. Culea. Olanda. (Seria C) No. 9.) Se dă o succesă expunere despre această țară minunată

C. Motaș. Viața din adâncul mărilor. (Seria C) No. 10) Marea cu bogata ei viață a fost prea puțin cunoscută. O știință tinăra, *crceanografia* ne face cunoscut multe taine ale mării.

I. Lupăș. Andrei Șaguna și conducătorii „Asociației” 1861—1922. (Seria C) No. 11—12.) Se arată cum a luat naștere această citadelă a culturii românești din Ardeal și munca depusă de conducătorii ei, începând cu Mitropolitul Șaguna și încheind cu învățatul profesor Andrei Bărsceanu. Orice dascăl e dator să cunoască acest scurt storic al „Astrei”, fiindcă pentru ridicarea ei a muncit și învățătorimea.

I. Simionescu. Către Everest. (Seria C) No. 13.) Este descrierea expedițiilor din 1921 și 1922 pentru cunoașterea celui mai înalt munte.

Toate numerile din cele patru serii nu trebuie să lipsescă din biblioteca școlii pentru învățători, cari îmbogăținduși cunoștințele științifice pot munci cu mai bun rezultat în școală.

*

Pagini alese din scriitorii Români. Edit. „Cartea Românească”. Până acuma au apărut 150 de numere din această publicație, care are de scop să facă cunoscut pe un preț minimal operele scriitorilor romani vechi și noi. Din bucățile publicate se pot alege și pentru bibliotecile școlare restul pentru tineret și popor.

*

P. Dulfu. Ion Săracul, cu ilustrații. Edit. „Cartea Românească”. Prețul 15 lei. Pe lângă povestirea care poartă titlul cărții, mai sunt versificate: Povestea, rândunelei; Soarele și luna.

*

P. Dulfu. Odinioară, povești, cu ilustrații. Edit. „Cartea Românească”. Prețul 18 lei. Din marea bogăție a legendelor și snoavelor românești sunt versificate noauă bucăți. Se pot citi în șezători și la cecurile culturale.

*

Doctor G. Banu. Sfaturi către mame. Edit. „Cultura Națională”, București. Prețul 5 lei.

Broșura aceasta premiată de „Asistența socială” are ca motto: Numeroși copii și o bună gospodină, iată adevărata fericire.

Dacă Tolstoi a dat acest marelui popor rus, pentru noi, cari suntem încercuiți de atâția dușmani sporirea poporului nostru este o capitală problemă de apărare națională.

Învățătorii satelor au datoria să răspândească cât mai mult această, broșură în care săteanca va găsi sfaturi folositoare cum să trăiască înainte de a naște, cum să-și îngrijească copilașul

în primul an și cum să-l ferească de diferite boli frecvente în prima copilărie.

Broșurica aceasta e „doctorul casei“ pentru fiecare familie dela țară.

*

Literatura pentru copii. Nu avem ca alte popoare o bogată literatură pentru copii și tinerime, dar nici nu ne putem plânge, că n'am putea alcătui o bună bibliotecă pentru școlari. E drept, că lucrări originale nu prea avem multe. Se găesc însă aproape la toți scriitorii bucăți vrednice de a fi date copiilor să-le citească. Acestea s'ar putea grupa și uni în volume.

Pe lângă lucrările originale, avem o mulțime de traduceri sau adaptări din literaturile străine.

La rubrica aceasta, pe măsură ce ni-le putem procura o să trecem în revistă cărțile, cari pot fi de folos copiilor și tinerimei. Recomandăm următoarele cărți apărute la „Cultura Națională“: *Frank Stevensen*: Prin împărăția furăicilor; *Ion Creangă*: Amintiri din copilărie; *P. Ispirescu*: Basmele Românilor, cu ilustrații; *Thomson*: Făpturi alese; *Münchhausen*: Pățaniile baronului Münchhausen; *V. Popescu*: Basme sârbești; *I. Basarabescu*: Moș Stan.

Asupra acestor cărți vom reveni în numărul viitor.

Const. Iencica.

Posta Redacției și Administrației.

D. Zăgrean Năsăud. Primit cu mulțumită prin Banca Invățătorilor Cluj suma de 1700 Lei în abonament la Rev. „Invățătorul“ pe Sem. II. dela 24 colegi din subsecția Năsăud.

Dlor B. Poruțiu revizor școlar și A. Tămășan s. revizor Cluj le exprimăm sincerile mulțumite pentru încasarea abonamentelor din județul Cojocna. Pilda ar fi vrednică să o urmeze și celelalte județe.

I. Laita dir. Pecica magh. primit cu mulțumită 850 Lei.

N. Stoica Purcărești. Vă mulțumim de povețele date, cu 1. Ian. 1925 le vom pune în practică.

E. P. s. revizor Tășnad. Revista vi s'a expedit regulat la Bocșa-română posta Borla. Recepisa poartă No. 266—40. E o imposibilitate să nu o primiți. Trebuia anunțat la timp schimbarea domiciliului.

I. Tohăneanu Brașov. Da sunteți în restanță cu 200 Lei. Vina nu e a noastră, dacă nu ne-ați comunicat schimbarea adresei dela școala No. 3 la 4. Cereți informații dela Direcțiunea școlii No. 3, unde vi s'a expedit revista regulat.

A. Popoviciu dir. școl. No. 4 Brașov. Ne face onoare, dacă vă sfătuim să reclamați la poștă suma de 100 Lei trimisă, întru cât registrele noastre nici când nu ne duc în eroare.

I. Roșu B. Sistol!!!

E. Șimonca Asuagiul de jos. Pe anul 1923 abonamentul e achitat 100 Lei. Pentru an. 1924 nu am primit abonamentul.

Boțoc Teodor Înv. statificat în Păgala jud. Sălaj. Puțină atenție dai d-ta organului Asociației, care a conclucrat la frumosul titlu de „statificat” de care d-ta te folosești.

T. Bucur preot Urișiu de sus. Nu vă obligăm să abonați revista, dar cred că nu aveți a vă supăra când cerem să achitați revista, ce o primiți de 2 ani.

E. Serbu, Chechiș-Sălaj Primit 100 Lei. Din cauza aglomerației de material nu s'a publicat.

L. M. Hodod. Sumele publicate în Carnetul administrației sunt a se considera ca întrate, pe cari le decontăm și nici decum restante de abonament.

E. M. Stânceni. Restanță pe 1923 Lei 50. 1924 Lei 100. Total 150 Lei.

G. R. Chizdia. Am expedat No. 3, 4 și 5 la adresa D-Voastre,

G. Bucșa, Chidea. Noi vă știam la Așchileul mic, nu ați comunicat schimbarea domiciliului. Cari N-ri vă lipsesc?

Rev. Școlar, Dej. Cu No. 1597/1924 am primit suma de de 135 Lei cu detragere în spese de porto 15 Lei? pentru 2 membrii acăror nume nu ni l-ați comunicat.

I P. Brașov. Legea învățământului primar și normal votată și sancționată a apărut în Monitorul Oficial din 26 Iulie 1924 No. 161.

*

Aducem la cunoștința dlor abonați, cari ne trimit abonamentele cu mandat postal că, chitanțele postei sunt acte justificative și numai primesc alte confirmări.

Un cuvânt către on. abonați.

În baza hotărârii aduse de Congresul Învățătoresc ținut la Oradea-Mare, am somat pe fie care abonat să-și achite restanța, urmând ca contra celor, cari nu vor satisface datorinței să se purceadă la înproceșuare. Rugămintele noastre așa des repetite, au avut un răsunset prea slab în mijlocul colegilor și din cauza aceasta nu am fost în stare nici până astăzi să asigurăm apariția regulată a revistei. Ne mai putând învinge cu marile greutateți materiale, nu ne este asigurată nici cel puțin apariția din când în când a revistei. Invităm pe toți abonații rămași în restanță să-și solvească abonamentul de urgență, cruțându-ne de atâtea neplăceri.

Administrația.

Banca Învățătorilor S. A. Cluj.**CONCURS.**

Consiliul de administrație al Băncii Învățătorilor S. A. Cluj având în vedere că afacerile Librăriei prin spriginul colegilor au luat un avânt îmbucurător, în ședința din 30 Octombrie a. c. a decis ca din beneficiile realizate de Librărie suma de Lei 10.000 (zecemii) să-o distribuie ca ajutoare la copii învățătorilor săraci și anume:

Șase ajutoare de câte 1000 lei la 6 elevi (e) ai școalelor secundare fii de învățători săraci, cari vor dovedi:

1. Că sunt cel puțin 2 frați ca elevi (e) ai acestor școale.
2. Vor dovedi cu chitanță în regulă, că sunt membrii la fondul Gheorghe Lazăr cu taxele a hitate.
3. Că și-au achitat cotizația la Asociația Inv. din Ardeal, Banat etc.
4. Că au abonată Revista învățătorul și abonamentul plătit.
5. Că toate cărțile și rechizitele pentru școala primară ce conduc le-au procurat dela Librăria și papetăria Băncii Învățătorilor S. A. Cluj
6. Vor dovedi că nu poșed avere mobilă și n'au alte burse.
7. In fine vor da o declarație că și pe viitor vor sprigini această librărie.

Pentru 4 ajutoare de câte 1000 lei la 4 fii (fice) de învățător, cari vor dovedi, că sunt săraci, cel puțin 2 frați la școalele secundare și orfani de învățători.

Cererile cu acte în regulă se vor înainta Consiliului de Administrație al Băncii Învățătorilor S. A. Cluj până la 25 Noembrie 1924.

Consiliul de Administrație.

Abonamente achitate.

I. Maier Cristești, I. Boca T. Mureș, A. Siaru Stânceni, O. Siara Muramare, T. Moldovan Răstolița, Maria Aron Santandreu, V. Precup Someș Odorheiu, I. Vălean Crăciuneul de sus câte 150 Lei.

I. Crăciun Brancovenesti, Gh. Suci Hărteni, St. Sulariu Răea de sus, Aug. Moldovan Șieu Odorheiu, Sultana Ciulei Borcoman, El. Neguș Brașov, Școala primară No. 4. Brașov, Iosif Cosmuța Santău, G. Câmpian Gălpaia, Aurel Tecșa Rămeș, Traian Pigli Arad. Comitetul școlar Valea-Mare, școala primară Gheorgeni, Briciu Șieu Măgheruș, G. Weinhold Șebeșul săsesc, Gh. Bălțean Jdioara, G. Repej Chizdia Câte 50 Lei.

— Continuare —